

1/ Dobývání hradu

Na útočníky se z hradu málokdy cokoliv lilo, voda se používala více na hašení požárů a horký olej byl příliš vzácným zbožím – pokud se někdy použil k obraně, tak ve velmi malém množství a nešlo o standardní situaci.

Pokud byl hrad dobře chráněn, bylo snadnější jej obléhat a nechat obránce vyhladovět, než riskovat vysoké ztráty na životech při dobývání a prolamování bran a hradeb. Nebylo neobvyklé, že obránci nakonec snědli své koně, kočky i psy, než se nakonec po trýznění hladem vzdali. Ostatně ani útočníci nemohli vydržet dlouho bez jídla a často sháněli jídlo v okolních vesnicích.

2/ Útok proti hradu s pomocí dobývacích strojů, zápalných šípů atd.

Útoky proti hradbám s pomocí dobývacích strojů, jako byly trebuchety a katapulty, byly jen málo efektivní. Kamenné hradby často odolávaly i po několika dnech ostřelování, a pokud byly poškozeny, šlo o důsledek dlouhodobého zaměření na jedno místo. Beranidla byla účinná pouze proti cihlovým zdím nebo branám, nikoli však proti kamenným hradbám. Obléhačské věže byly nákladné a těžkopádné, proto se používaly jen zřídka. Jejich hlavním úkolem bylo poskytovat střelcům vyvýšenou pozici, nikoli přepravu vojáků přes hradby.

Středověké armády nepoužívaly zápalné šípy ve velkém, protože byly těžké a méně účinné. Pokud byly použity, jednalo se o výjimečné situace, kdy bylo zaručeno vzplanutí cíle. Z dobývacích strojů se mohly vrhat zápalné soudky nebo otepi slámy napuštěné olejem, ale ohnivé šípy nebyly běžnou součástí obléhání. Obléhačské stroje byly často sestavovány přímo na místě, protože přeprava tak velkých zařízení byla logisticky náročná a zdlouhavá.

3/ Středověká bitva

Většina středověkých bitev nekončila nemilosrdným zabíjením všech poražených nepřátel, naopak bylo mnohdy prokazováno milosrdenství, obléhaná města a hrady mívaly také ze strany útočníků nabídky poměrně slušných podmínek kapitulace – dlouhé obléhání ani brutální bitvy s tisíci mrtvými nebyly výhodné pro nikoho. Navíc ve středověku byl velmi propracovaný systém výkupného a každý zajatec se tak mohl stát cenným přísunem zisku.

Zažít ve středověku velkou bitvu o stovkách až tisících účastníků bylo výjimečné. Někdy docházelo jen k obléhání důležitých míst nebo k nájezdům, velká bitva v otevřeném poli však mohla být příliš decimující pro všechny zúčastněné.

Pokud chtěl panovník napadnout jinou zemi, musel útok začít plánovat s předstihem, ideálně na podzim nebo v zimě předcházející útoku. Svůj záměr pak oznámil při větším setkání šlechticům, kteří zprávu přinesli na svá panství. Na jaře či v létě se armáda shromáždila: dobře vyzbrojenou jízdu tvořily šlechtici sloužící králi výměnou za poskytnutá panství a výsady, šlechtici s sebou přivedli své oddíly mužů v závislosti na svém bohatství a velikosti panství. Povolání k boji mohli být také jinak většinou svobodní měšťané. Najati mohli být také žoldáci. S armádou táhli též kuchaři, řemeslníci, ranhojiči, duchovní, správci atd.

4/ Souboj muže proti muži

Souboj s mečem nebyl plný otoček, rotací a přehazování zbraně z jedné ruky do druhé. Šlo o brutální záležitost, kdy bylo cílem za každou cenu agresivně a rychle protivníka znehybnit a dobít. Otočka v bitvě by mohla bojovníka stát život, protože tím odkrýval záda. Neobvyklá byla také rychlá smrt po jednom bodnutí nebo úderu mečem – krvácení a umírání mohlo trvat relativně dlouhou dobu, některá zranění se stala navíc smrtelnými díky infekci až po bitvě.

Zatímco kroužkovou zbroj lze s jistou silou prorazit ostrou zbraní, plátové brnění mečem neprobodnete, i když vás o tom filmy přesvědčují neustále. Útočníci mnohdy využívali dýky, kterými se snažili probodnout slabiny v mezerách mezi pláty, plát samotný šlo namísto mečem rozbít válečným kladivem nebo palcátem.

Nebylo obvyklou taktikou středověké těžké jízdy v plné rychlosti vyrazit přímo proti pěchotě a nechat první vlnu nabodnout na připravená kopí. Kavalérie na pěchotu útočila teprve, když pěšáci začali z bojiště prchat nebo se pěchotu snažili jezdcí před útokem objet a napadnout jinak.

Většina bitev nebyla vedena tak, že se dvě armády prostě rozběhem vrhly proti sobě a následoval boj muže proti muži. I středověcí velitelé používali taktiku, měli vojsko rozdělené na různé specializované oddíly a snažili se životy svých mužů šetřit.

5/ Vybavení vojáků

I obyčejní pěšáci mohli nosit plátové brnění a být kvalitně vybaveni, zbroj si každý muž opatřoval sám za své finanční prostředky. Nebyli to tak jen rytíři na koních, kdo mohl jít do boje vyzbrojen lépe než vidlemi.

Mnoho vojáků ve středověku byli žoldnéři z různých zemí, nemuseli tedy ani pocházet z království či jiného státu, za který zrovna bojovali. Rozhodně neměli ani jednotné uniformy.

Středověcí vojáci neměli uniformy ani jednotnou výstroj, bojovali v čemkoliv, co na sebe mohli navléct. Pro lepší orientaci na bojišti, ale také pro rozlišení nepřátelské části bojiště od té vaší sloužily korouhve (vlajky), díky kterým se mohl voják ve změní bitvy vrátit a shromáždit se spoluobojovníky na žádoucí pozici. Nepřítel se proto kourouhve snažil získat a dezorientovat tím nepřítele.

Meč ve středověku neměl každý a v bitvách se bojovalo vším možným. Vedle mečů tak bojovníci používali bojová kladiva, oštěpy, palcáty, halapartny atd. Husité také nebyli první, kdo předělával zemědělské nástroje na zbraně – byl to celkem obvyklý postup ve chvíli, kdy jste do vojska přibrali právě chudší rolníky, kteří se uměli ohánět vidlemi a upravenými kosami. Oblíbený byl také oštěp nebo prostě dřevěná tyč.

Ač nás filmy přesvědčují, že helma se do boje nenosila, opak je pravdou. Přilba byla nezbytnou součástí výbavy středověkého vojáka, většina útoků byla totiž vedena na hlavu a na nohy, protože jde o nejslabší a nejvíce odhalená místa protivníka.

Zdroje:

<https://www.english-heritage.org.uk/visit/inspire-me/10-things-sieges/>

<https://www.ranker.com/list/medieval-warfare-myths-debunked/quinn-armstrong>

<https://www.ranker.com/list/things-movies-get-wrong-about-medieval-warfare/jim-rowley>

<https://www.ranker.com/list/life-of-a-medieval-soldier/melissa-sartore>

<https://gizmodo.com/sorry-but-medieval-armies-probably-didnt-use-fire-arrow-1781748322>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Trebuchet>

https://www.youtube.com/watch?v=ZQHfit8b6VA&ab_channel=SandRhomanHistory

https://www.youtube.com/watch?v=ZRBJKerfox8&t=2s&ab_channel=SandRhomanHistory

<https://www.e-stredovek.cz/post/stredoveka-bitva/>